МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
12 серпня — 8 жовтня 2019 року

Випуск № 50,
жовтень 2019

Шановні читачі!

Перед Вами випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, який публікується за підтримки МФ "Відродження" в рамках проекту "Громадська ініціатива "За прозору та чесну митницю". Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно процедур спрощення торгівлі. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: tfd@ier.kiev.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності..... 4

Ухвалено закон про спільний транзит та запровадження NCTS..... 4

Парламент відтермінував застосування покарань за порушення порядку ввезення т. з. на митну територію України..... 4

Уряд затвердив нову структуру Державної митної служби..... 5

Уряд запровадить ІТ рішення, яке має знизити рівень корупції на митниці 7

Проєкти нормативно-правових актів..... 8

Законопроєкт про авторизованих економічних операторів ухвалено в цілому..... 8

Пропонується скасувати ліцензування експорту та імпорту окремих видів продукції..... 9

Пропонується затвердити зміни до типових схем пропуску через державний кордон..... 9

Проект процедури отримання згоди декларанта на оприлюднення знеособленої інформації щодо проведених ним митних операцій..... 10

Новини..... 11

Митниця по новому набиратиме персонал..... 11

Ухвалено закон про спільний транзит та запровадження NCTS

Закон України від 12 вересня 2019 року № 78 "Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи"

12 вересня Верховна Рада України нарешті ухвалила Закон, спрямований на імплементацію до національного законодавства України положень Конвенції про процедуру спільного транзиту та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами.

Прийняття Закону в перспективі дозволить Україні застосовувати європейські транзитні правила. Це дасть можливість підприємствам використовувати єдину митну декларацію та єдину гарантію для переміщення товарів від країни відправлення до країни призначення через усі кордони Договірних сторін Конвенції про процедуру спільного транзиту без затримок. Конвенція про спрощення формальностей у торгівлі товарами запроваджує Єдиний адміністративний документ (Single Administrative Document, SAD).

Членами цих конвенцій є країни - члени ЄС, Європейської асоціації вільної торгівлі, Туреччина, Сербія та Македонія. Запроваджена система прискорює перевезення товарів і робить його більш дешевим, спрощуючи митні формальності. Зокрема, до всіх операцій із переміщення вантажів між країнами-підписантами обов'язково застосовується "нова комп'ютеризована транзитна система" (New Computerised Transit System - NCTS). Транзитна декларація подається до митниці відправлення в електронній формі, а певна спільна для всіх договірних сторін частина її даних обробляється в NCTS. Це дозволяє в режимі реального часу обмінюватися митною інформацією з 35 країнами-учасницями Конвенції. Участь України у спільній транзитній системі ЄС створить низку переваг, головними з яких будуть суттєве прискорення та здешевлення руху товарів для всіх учасників (експортерів, перевізників, імпортерів), а також відсутність необхідності декларування експортних товарів на кордоні ЄС (при експорті це буде здійснюватися в Україні).

Ухвалення зазначеного закону формує законодавчу основу для створення масиву підзаконних нормативно-правових актів, необхідних для повноцінної реалізації процедури спільного транзиту. Також потрібно розробити та запровадити відповідну інформаційно-телекомунікаційну систему, засновану на європейських технологіях, яку буде необхідно використовувати протягом щонайменше одного року в межах території України. Лише після цього Україна зможе отримати офіційне запрошення для приєднання.

Джерело: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-20

Парламент відтермінував застосування покарань за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України

Закон України від 12 вересня 2019 року № 73 "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо відтермінування застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України"

Верховна Рада України до 31 грудня 2019 року включно продовжила дію норм Митного кодексу України, якими відтерміновано посилення відповідальності за порушення положень законодавства при транзиті та/або тимчасовому ввезені транспортних засобів на митну територію України.

Отже, порушники вимог щодо тимчасового ввезення або транзиту транспортних засобів особистого користування до 31 грудня 2019 року звільняються від адміністративної відповідальності, передбаченої Митним кодексом України за це правопорушення. Цим особам продовжили час для вирішення питання щодо тимчасового ввезених транспортних засобів.

Джерело:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/73-20

Уряд затвердив нову структуру Державної митної служби

Постанова Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2019 р. № 858 "Про утворення територіальних органів Державної митної служби"

2 жовтня 2019 року Кабінет Міністрів України затвердив нову територіальну структуру Державної Митної служби України (ДМСУ). Відповідно до постанови утворюються нові територіальні органи ДМСУ, а також реорганізовуються деякі існуючі територіальні органи Державної фіскальної служби шляхом їх приєднання до відповідних територіальних органів Державної митної служби. Крім цього, деякі митниці будуть об'єднані в нові територіальні органи та укрупнені, а інші залишаться самостійними. У цілому, після реорганізації з 26 митниць залишиться 16.

Однак, варто зазначити, що об'єднання митниць не відбуватиметься шляхом передачі в нові митниці всієї інфраструктури попередньої структури, а буде кроком щодо проведення більш глибокої оптимізації роботи митниці. Так, після утворення нових митниць ДМСУ буде прийнято відповідні рішення про підпорядкування митних постів до того чи іншого адміністративного центру, виходячи, у тому числі, з урахування логістичної складової. А отже, оптимізація деяких адміністративних центрів не вплине на діяльність митних постів. Навпаки, відмова від жорсткої прив'язки до адміністративних

ПЕРЕЛІК

територіальних органів Державної фіскальної служби, що реорганізуються

Найменування новоствореного територіального органу ДМСУ	Найменування територіального органу ДФС, який реорганізується
Азовська митниця Держмитслужби	Донецька митниця Державної фіскальної служби України
Буковинська митниця Держмитслужби	Чернівецька митниця ДФС
Волинська митниця Держмитслужби	Волинська митниця ДФС
Галицька митниця Держмитслужби	Івано-Франківська митниця ДФС Львівська митниця ДФС Тернопільська митниця ДФС
Дніпровська митниця Держмитслужби	Дніпропетровська митниця ДФС Запорізька митниця ДФС Кіровоградська митниця ДФС Полтавська митниця ДФС
Енергетична митниця Держмитслужби	Енергетична митниця ДФС
Закарпатська митниця Держмитслужби	Закарпатська митниця ДФС
Київська митниця Держмитслужби	Житомирська митниця ДФС Київська митниця ДФС Київська міська митниця ДФС Черкаська митниця ДФС
Одеська митниця Держмитслужби	Одеська митниця ДФС
Північна митниця Держмитслужби	Чернігівська митниця ДФС
Подільська митниця Держмитслужби	Вінницька митниця ДФС Хмельницька митниця ДФС
Поліська митниця Держмитслужби	Рівненська митниця ДФС
Слобожанська митниця Держмитслужби	Сумська митниця ДФС Харківська митниця ДФС
Східна митниця Держмитслужби	Луганська митниця ДФС
Чорноморська митниця Держмитслужби	Миколаївська митниця ДФС Митниця ДФС у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі.
Спеціалізовані департаменти та органи	
Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень Держмитслужби	Департамент податкових та митних експертиз ДФС
Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення Держмитслужби	Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС

центрів у деяких випадках призведе до зменшення відстані між постом та територіальним органом Держмитслужби.

Також буде утворена Координаційно-моніторингова митниця, основним завданням якої стане побудова функцій аналітики, он-лайн моніторинг, адміністрування баз даних, центр компетенцій тощо.

Джерело: https://bit.ly/2oQaEQq

Уряд запровадить ІТ рішення, яке має знизити рівень корупції на митниці

Постанова Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2019 р. № 861 "Про реалізацію експериментального проекту з організації централізованого надсилання правоохоронними органами в електронному вигляді доручень на проведення митного огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів комерційного призначення"

2 жовтня Уряд ухвалив рішення, яким удосконалюється порядок взаємодії правоохоронних органів та органів доходів і зборів під час здійснення контролю за переміщенням товарів, транспортних засобів через митний кордон України. Це здійснюється шляхом централізації направлення доручень в електронному вигляді з використанням відповідної інформаційної системи.

Запровадження централізованого надсилання відповідних доручень правоохоронних органів (СБУ, ДБР, МВС і т. д.) щодо проведення митного огляду (переогляду) дозволить відстежувати результати їх направлення, уникнути зловживань у цій сфері і зменшити рівень корупції на митниці.

Відома практика, коли представники різноманітних силових відомств надсилали митникам так звані орієнтування, які зобов'язували їх оглядати вантажі „підозрілих" компаній. Досить часто це було формою вимагання хабарів. Адже будь-яка зупинка вантажу — це прямі збитки для бізнесу. Особливо, якщо ці огляди йдуть суцільно, поки відповідне орієнтування не скасують. Часто-густо ці орієнтування виявлялися безпідставними.

Після запровадження єдиного бізнес-процесу на базі iGov правоохоронні відомства зможуть подавати орієнтування тільки в електронній формі, за єдиною, заданою формою з відповідним узгодженням у центральному офісі Митниці. А митниця, у свою чергу, прийматиме такі запити від правоохоронних органів тільки в рамках цього процесу.

Очікується, що кількість таких запитів від правоохоронців зменшиться. А ті запити, які все ж надходитимуть, стануть більш обґрунтованими та будуть ретельно аналізуватися.

Підготовку необхідних змін до нормативно-правових актів, а також розробку необхідного програмного забезпечення буде здійснено за результатами розпочатого експериментального проєкту.

Джерело: https://bit.ly/2MOlzBZ

Законопроєкт про авторизованих економічних операторів (АЕО) ухвалено в цілому

Проєкт Закону України реєстр. номер 1048 від 29 серпня 2019 року "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів"

2 жовтня 2019 року Верховна Рада ухвалила в цілому та передала законопроект (реєстр. номер 1048) "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів". Перші спроби ухвалити аналогічний закон були здійснені ще у 2016 році, коли до парламенту була надана перша версія відповідних змін до чинного Митного Кодексу (реєстр. номер 4777). Але ці зміни так і не були ухвалені. Знадобилося декілька спроб, перш ніж відповідний закон був прийнятий.

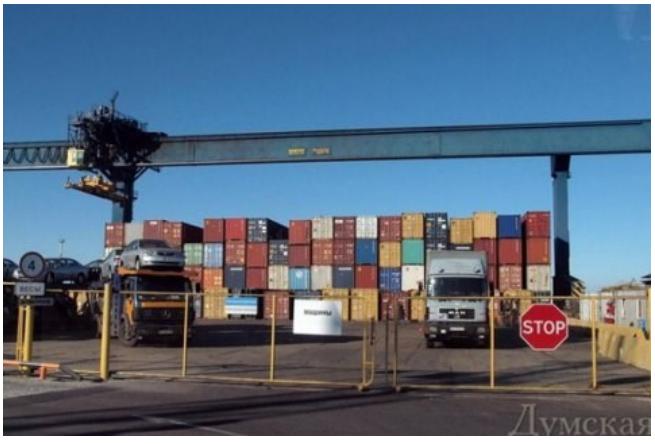
АЕО - це важливий інститут, який досі не функціонує в Україні, хоча і передбачений нормами чинного Митного Кодексу України. Статус авторизованого економічного оператора (АЕО), який може отримати підприємство, надає певний перелік пільг та спрощень при проходженні митних процедур. Це найвищий ступінь довіри митниці до підприємства. Для отримання статусу АЕО підприємство має відповідати певним критеріям.

Формально в Україні інститут АЕО був запроваджений Митним кодексом з 2012 року і має назву уповноважений економічний оператор (УЕО). Але чинні норми не працюють і містять суттєві невідповідності щодо міжнародної практики.

Згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом Україна взяла на себе зобов'язання поступово наближувати національне митне законодавство до митного законодавства ЄС, у т. ч., у частині запровадження в Україні інституту АЕО.

Схвалений законопроект запроваджує дієвий механізм інституту АЕО в Україні аналогічний тому, що функціонує в ЄС, з перспективою подальшого взаємного визнання. Майбутнє визнання статусу АЕО митними органами країн ЄС забезпечить участь українських АЕО у формуванні так званих безпечних ланцюгів постачання товарів, надасть суттєві спрощення при здійсненні митних формальностей для відповідального бізнесу, підвищить їхню конкурентоспроможність на зовнішньому та внутрішньому ринках.

Від впровадження АЕО вигоди отримають відносно великі та сталі компанії, які зможуть задовольнити критерії для отримання статусу АЕО та, відповідно, отримати переваги, передбачені цим статусом. Водночас, у перспективі, **цим статусом зможуть скористатися також середні і малі підприємства,**

які здійснюють регулярні однорідні зовнішньоторговельні операції.

Варто зазначити, що імплементація відповідних положень УА в митній сфері з часом дозволить не тільки зменшити корупційні ризики, а й сприятиме зменшенню обсягів контрабанди та «сірого імпорту». Запровадження відповідних механізмів дозволить зробити процедури на митниці більш чесними та прозорими.

Наразі, ухвалений законопроект очікує на підпис Президента України.

Джерело: https://bit.ly/32qcRkc

Пропонується скасувати ліцензування експорту та імпорту окремих видів продукції

Проєкт Закону України реєстр. номер 0945 від 29 серпня 2019 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ліцензійних процедур у сфері зовнішньоекономічної діяльності"

Ініціатор: народні депутати України

Дата оприлюднення: 10 вересня 2019 року

Законопроєктом пропонується скасувати ліцензування експорту та імпорту спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Крім цього, пропонується скасувати фінансові санкції для суб'єктів господарювання, що провадять роздрібну торгівлю алкогольними напоями та тютюновими виробами і запровадити уточнюючий звіт для суб'єктів господарювання, що провадять оптову торгівлю цією продукцією.

Джерело: https://bit.ly/2kEFGbV

Міністерство фінансів пропонує затвердити зміни та доповнення до типових технологічних схем пропуску через державний кордон

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451"

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Дата оприлюднення: 13 вересня 2019 року

Проєктом передбачається доповнити типову технологічну схему пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451.

Мінфін розробив проєкт порядку проведення посадовими особами митних органів контролю за дотриманням Закону України «Про автомобільний транспорт». Цим порядком пропонується доповнити типову технологічну схему пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними.

Також у проекті термін «види державного контролю» замінюється іншим терміном "заходи офіційного контролю», кількість яких пропонується скоротити.

Зокрема, до заходів офіційного контролю згідно з пунктом 131 частини першої статті 4 Митного Кодексу належать:

- фітосанітарний контроль;
- ветеринарно-санітарний контроль;
- державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, що проводяться згідно із законодавством України.

У зв'язку з цим, проєктом постанови пропонується внести зміни до Типових технологічних схем здійснення митного контролю на державному кордоні з метою приведення до норм чинного Митного кодексу України.

Джерело: https://bit.ly/32oETfR

Пропонується запровадити процедуру отримання згоди декларанта для оприлюднення даних знеособленої інформації щодо проведених ним митних операцій

Проєкт наказу Міністерства фінансів України "Про внесення змін до Форми декларації митної вартості та Правил заповнення декларації митної вартості"

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Проєктом наказу передбачено, що, за бажанням декларанта, він може надати згоду на оприлюднення у форматі відкритих даних знеособленої інформації про митну вартість товарів, які переміщуються ним через митний кордон України, зазначену в графі 45 митної декларації, та у графах 31, 33 такої декларації, шляхом проставляння відповідної відмітки в графі 12^1 декларації митної вартості.

Зазначене має сприяти створенню конкурентного ринкового середовища, зменшенню корупції, збільшенню довіри суспільства до державних органів. Відкриття знеособленої бази митної статистики вимагала значна частина експертів та суб'єктів ЗЕД. На їх думку оприлюднення таких даних дозволить мінімізувати зловживання при імпорті в Україну.

Водночас, незрозуміло, що робити у випадку масових відмов суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності від добровільної згоди на опублікування відповідних знеособлених даних щодо них. Це фактично загубить ідею публічного відкриття знеособлених даних щодо митної статистики. Бо очевидно, що значна кількість підприємців може відмовитися надавати відповідну згоду.

Джерело: https://bit.ly/32oETfR

Дата оприлюднення: 20 серпня 2019 року

Митниця по-новому набиратиме персонал

Державна митна служба України змінить методологію та створить нову систему електронного набору персоналу – так зв. “e-recruitment”. Наведене має покращити надання сервісу та суттєво знизить корупційні ризики. Проект розпочнеться вже в жовтні 2019 року і діятиме в рамках підтримки реалізації реформ митниці у співпраці з Міжнародною організацією з міграції (МОМ) та Бюро з міжнародних питань у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків та правоохоронних питань Державного департаменту США.

Головною задачею нової системи буде проведення прозорих конкурсів на основі багаторівневого онлайн -тестування для перевірки професійної придатності, достовірності інформації про кандидата та його моральних якостей.

Метою проєкту є запровадження клієнтоорієнтованого підходу та покращення основних показників проходження митних процедур, зокрема швидкості, прозорості та зрозумілості. Мають змінитися критерії відбору до ДМСУ та умови оплати праці.

Крім того, проєкт передбачає вдосконалення системи професійної підготовки персоналу митниці, створення нових програм та тренінгів для підвищення кваліфікації та адаптації нових співробітників. Паралельно з цими заходами буде створено підрозділи внутрішньої безпеки Нової митниці та проведено конкурсний відбір до цих підрозділів із метою забезпечення ефективних механізмів моніторингу та профілактики корупції. Проєкт також передбачатиме можливість підготовки поліграфологів та проведення відповідних досліджень потенційних кандидатів на обрані посади, що сприятиме підвищенню суспільної довіри до Нової митниці.

Джерело: https://bit.ly/33DOAag

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попереднього і публікується в рамках проекту “**Громадська ініціатива “За прозору та чесну митницю”** за сприяння МФ “Відродження” та є моніторингом впровадження в Україні заходів зі спрощення процедур міжнародної торгівлі.

Публікація складається з трьох частин:

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі і можуть безпосередньо впливати на суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу.

ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства.

Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Міжнародного фонду “Відродження” та (або) Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.